

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Quartum instrumentum ad assequendam Virtutem diffidentia sui. Cap. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

nulla vnquam debent obliuione deleri, nulla ingrati-
tudinis significatione extenuati. Quia vetè di-
gnus est, beneficium, & tantum beneficium, amitte-
re, qui ingratus existens oculis & affectum in cælum non tollit, & Deum virtutis donatorem esse non clamat, & illum tanquam in se beneficentissimum extollere & prædicare non curat. Hoc etiam desiderium agendi Deo gratias, eundem Prophetam sollicitabat, quando alio loco dicebat: Domine in voluntate tua præstitisti decori meo virtutem.] Hanc enim esse gratiarum actionem, Basilus docet, sic scribens: Vt decor animæ accedat, & efficaciter perfectina eorum, quæ necessaria sunt, potentia, diuina est opus gratia. Vt igitur supra dixit: Quoniam vita in voluntate eius: sic nunc Deum in reddendis gratiis exultat, dicens: In voluntate tua præstitisti decori meo virtutem. Pulcher quidem eram secundum naturam, debilis autem factus ob peccatum, per insidias serpentis admissum, perij. Pulchritudini ergo meæ, quam ex te in prima creatione accepi, addidisti virtutem eorum, quæ me addecent, effectiuam. Pulchra namque est omnis

Psal. 29.
8.
Epsl. ad
eundem
Psal.

A anima, quæ in symmetria propriarum virtutum conspicitur.] Sic ille. Gratia itaque Deo propter virtutem habitam agenda sunt, ne eam amittere permittamur. Omni enim habenti dabitur, & abundabit: ab eo autem qui non habet, & quod habet, auferetur ab eo.] Ingratus est, qui non habet, & à quo auferetur, quod habet. Nam si interrogas: Quomodo non habet, si habet? Respondebit tibi Augustinus: Non habens habet, qui nescit unde habet. Tollit enim Deus rem suam, & remanet illi iniquitas sua.] Ita gratiarum actione & virtutem iam adeptam seruamus, & nouis augmentis à Domino acceptis promouemus. Qui ergo virtutes conatur agnoscere, & earum, actionis gratia, indagare naturas; qui curat, eas in magno pretio habere, & vt res pretiosas à Domino postulare; qui non obliuiscitur pro quocumque profectu gratias agere, is, ad virtutes adipsendas, ex parte intellectus instrumenta parauit, quas, si sequentia adiciat, à Domino certè recipiet.

Luce 19.
16.

Aug. ser.
3. de
sanct.
To. 10.

P A R S T E R T I A

De Instrumentis assequendæ Virtutis, pertinentibus ad Voluntatem.

POST tria instrumenta, inuuantia intellectum ad acquirendam Virtutem, sequuntur ea, quæ voluntatem seu affectum ad eundem finem corroborant; quæ, quia propius ad actiones virtutum accedunt, maiori sollicitudine sunt executioni mandanda. Virtus quippe non tam in intellectu, quam in affectu est, non solum quia præcipue virtutes sunt partis effectiua perfectiones, sed etiam quia ipse virtutes, ad intellectum pertinentes, in sua bonitate & merito, maxime ab affectu dependent. Qui si rectus non sit, & in Deum pura intentione directus, necesse est, vt actiones intellectualium virtutum aut perdat, aut suscipiat. Certum est enim, Prudentie actum, ad preposterum finem per voluntatem ordinatum; destrui, & ex prudentia in astutiam verti; actum verò fidei, vt confessionem eius minus sincera intentione prolatam magna ex parte suscipiari. Auidè igitur, & libenter excipienda sunt instrumenta voluntatis, quibus in virtutum acquisitione desudat, quæ sub quinario numero comprehendimus. Sunt autem illa, Diffidentia sui, Desiderium virtutis, Intentio in finem virtutis dirigenda, robor animi in difficultatibus vincendis, & particularis cura in virtutis contrariis eliminandis. Et hæc quinque instrumenta tertius iste tractatus explicabit.

Quartum Instrumentum ad assequendam Virtutem, Diffidentia sui.

CAPVT I.

POST QUAM Iustus cognitioni virtutis studuit, eamque pretiosissimam esse conspexit; opera voluntatis ab humilitate in-

Cipiat, & in cognitione proprii nihili, atque in diffidentia sui ipsius sollicitè se & diligenter exerceat. Quia virtus Christiana (vt diximus) est donum Dei, & opus diuinæ gratiæ, non partus corruptæ naturæ, & ideo non à solis naturæ virtutibus sperandum est, sed in Dei speciali auxilio, quod nobis præsto erit, omnimodis confidendum. Est autem diffidentia sui, affectus ille submissus, quo quis suam imbecillitatem callens, & ad

malum pronitatem intelligens, profus ineptum ad virtutem suis viribus acquirendam se sentit, & in hoc labore vtilissimo non de seipso, sed de diuina bonitate eum adiuuante praesumit. Scitenim scriptum esse: *Maledictus homo, qui confidit in homine, & ponit carnem brachium suum:] & cum se hominem videat, & carnem mollem & corruptioni obnoxiam aspiciat, stultum putat & maledictione dignum, sicut re vera est, à Deo per superbiam recedere, & in semetipso considerare. Legit etiam in sancto Dauide: Nolite credere in principibus, in filiis hominum, in quibus non est salus. Exibit spiritus eius, & reuertetur in terram suam, in illa die peribunt omnes cogitationes eorum.] Se autem, licet principem, id est, iustum & Deo gratum, esse coniectet, tamen cum etiam filium Adæ peccatoris agnoscat, cuius spiritus post transgressionem, in vilia & terrena contendit, & saepe cogitationes ac conatus nostros frustratos reliquit, indignum existimat, fragilitati principis terreni, & non summae potentiae, & fortunam insuperabili caelestis regis inniti. E contra verò scit, ab eodem Propheta fuisse cantatum: Bonum est credere in Domino, quam credere in homine: bonum est sperare in Domino, quam sperare in principibus.] Et iterum: Beati omnes, qui confidunt in eo.] Ob idque in Deo fiduciam collocans, & à se depellens, bonum malo praefert, & beatitudinem, in Domino sperantibus promissam, sibi aliquando venturam arbitratur. Sanè qui confidunt in illo, intelligent veritatem:] ita autem intelligent, vt eam ab ipso Domino dandam intelligant, & vt pauperes, ab eo qui diues est in misericordia, ipsam supplici corde deposcant. Et cum certum sit, quia, Qui confidit in illo, non minorabitur,] & quod [non est confusio confidentibus in te, Domine:] si confundi, ac minui nolumus, non est cur ab alio, quam à te, o Deus meus, praestantissimum virtutis donum expectemus; & ad confusionem nostram nobismetipsis fidamus.*

Sed videamus, quibus vir iustus hanc sibi diffidentiam salutarem parabit. Commune quidem omnium miseriarum remedium, nempe oratio, non est praetermittendum, qua scilicet quis à Domino petat illuminari oculos cordis sui, vt propriam imbecillitatem, & nunquam bene cognitam impotentiam ad bonum per se, & sine diuino auxilio operandum, peruideat. Hæc enim cognitio propriae imbecillitatis, & hæc diffidentia sui, donum etiam Dei est, & magnum donum, quia fundamentum aliorum donorum, quod debet, sicut reliqua dona, à Domino postulari. Donum hoc non nouerunt antiqui Philosophi, ignorarunt & multi ex Israelitico populo, & non pauci quoque nunc in lege gratiæ hanc gratiam ignorant. Quia verò eam ignorant, non petunt; quia non petunt, non obtinent; quia non obtinent, sibi ipsis fidentes bonum quaerunt: quia sibi fidentes quaerunt bonum, profus sine fructu laborant. Philosophos illos antiquos in hac parte fugillat Paulus: Quia cum cognouissent Deum, non sicut Deum glorificauerunt, aut gratias egerunt, sed euauerunt in cogitationibus suis.] Non, inquam, animaduertere voluerunt, Deum esse sapientiae eorum & reliquorum donorum auctorem, sibi que per inanem & falsam cogitationem tribuerunt, quod non à se, sed à Deo largitore con-

ceperant. Et quid inde sequutum est? Et obsecratum est insipiens cor eorum: dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt. In obscuritatem mentisque caliginem lapsi, & ex sapientibus in stultos conuersi, scientiam à Deo acceptam, & non illi per gratiarum actionem attributam perdidit, & ad vicia impurissima ac nefandissima declinarunt. Israelitas verò idem Apostolus increpat, dicens: Israel verò sectando legem iustitiæ, in legem iustitiæ non peruenit.] Quare? Quia non ex fide, sed quasi ex operibus. Id est, vt ibidem inquit Anselmus: Quia non sperauit in Deum, non illam petiuit à Deo, non credidit in eum, qui iustificat impium. Sed quasi iustitiam per semetipsum operans, non in se credens operari Deum, ideo non est iustitiam assequutus. Quam sine Deo, gratia sua auxiliante, nemo assequi potest, quia ipse est, qui operatur in nobis, & velle, & peticere, pro bona voluntate. Eos tandem, qui nunc quadam occulta superbia sibi metipsis adeptionem virtutis arrogant, quam sine fructu laborent, & post multos labores quam miserabiliter cadant, docet pulchre Ambrosius, in hunc modum scribens: Multi enim seruientes Deo, & in lege eius die ac nocte meditantes, crucifixerunt carnem suam cum desideriis & concupiscentiis, omniumque illecebrarum incentiua domuerunt, non damnis victi, non persecutionibus fracti, non prosperitatibus deprauati, mundum istum nec dilexere obsequentem, nec timuerent terrentem. Tantam itaque firmitatem, & tam sublime propositum, qua impugnatione diabolus posset adoriri, nisi vt quibus non potuerat persuadere vitiorum amorem, immitteret laudis cupiditatem, & inde nouissima instrueretur tentatio, vnde nocuit prima deceptio? Non itaque desidiolis, & tepidis, neque inertibus, & incultis, sed magis quibusdam animis sedulis, & bonorum actuum probitate luculentis, per gloriam irrepsit humanam: & quos impulsione non mouit, elatione deiecit. Quanto enim clariotes erant meritis, tanto eos aptiores suis inuenit insidiis. In Paradiso namque Ecclesiæ constitutos, & virtutum deliciis abundantes, ad confidentiam liberi incitauit arbitrij, vt profectus suos in se constituerent, & ad arborem propriae voluntatis manum praesumptionis extenderent.] Hæc ille. Qui & duas in his verbis causas, istorum casus, adiungit, amorem vanæ laudis & confidentiam sui. Non enim minus obest virtuti, hominem in se ipso confidere, quam ex bonis actionibus gloriam captare. Immo multo magis: nam amor laudis ex vitio inanis gloriae, confidentia verò sui ex elatione procedit, quæ radix est inanis gloriae; difficilius autem est, radicem euellere, quam ramum abscindere; & laboriosius, intimam causam mali, quam effectum extra se ostentantem euertere. Ne igitur ita sine fructu laboremus, orandus est Dominus, vt nos apud nos ipsos statuat, & propriam nostram fragilitatem detegat, ne mens nostra, superbia & elatione cæca, in semetipsa confidat.

Hanc etiam diffidentiam generat veritas ipsa, qua scilicet cognoscimus, virtutem esse donum Dei, ad quam obtinendam non sufficit hominis desudantis industria. Verum est quidem, necessarium esse nostrum conatum, vt virtutem habeamus, quæ non desidiis & oscitantibus, sed sollicitis & laborantibus est promissa. At solus ipse sine diuina gratia & ope non sufficit, quæ in omnibus

sed

Ierem.

17.5.

Ps. 145.

3.4.

Ps. 117.

8.

Ps. 2.

13.

Sapient. 3.

9.

Ecol. 32.

28.

Daniel

3.40.

Rom. 1.

21.

Rom. 9.

31.

Anselm.

Ambros.

sed præcipue in negotio virtutis prima est, & conatum hominis excitat, & promouet, & vsque ad opatum finem perducit. Quid enim proderit conatus pueri, in lubrico positi, ad onus supra vires ferendum, nisi à potentiore iuuetur, à quo etiam, ne cadat, teneatur? Ita nihil proficiet labor & conatus hominis, quem omnia deorsum trahunt, & in peccatum impellunt, nisi à Deo, potentiore, sua gratia liberetur, & in concepto desiderio iuuetur. Hoc autem ab homine probe cognosci, & per humilitatem in affectum transfundi, ad eum est necessarium; vt Callianus ex sententia probatissimorum seniorum dicat, neminem posse ad virtutem peruenire, si hanc salutarem scientiam ignorauerit: Aiunt, inquit, non posse ad purum quempiam carnalibus vitis emundari, nisi vniuersum laborem suum atque conatum, ad tantæ perfectionis finem intellexerit non posse sufficere, nec eam nisi Dei miseratione & adiutorio comprehendere, non tam tradentis institutione, quam affectu atque virtute, & experimentis propriis eruditus agnoscat. Ad capeſſenda namque tam magnifica, tamque præcella puritatis & integritatis præmia, quantumlibet ieiuniorum, vigiliarum, lectionis, & solitudinis, ac remotioſis labor fuerit impensus, condignus esse non poterit, qui hæc industria suæ merito vel laboris obtineat. Nunquam enim diuinum manus labor proprius humanæ compenſabit industria, nisi desiderati diuina fuerit miseratione concessum. Hæc ille. Qui (vt manifestum est) non de ieiunia quadam & speculatrice cognitione loquitur, quam omnes, ne fidem amittamus, habere tenemur; sed de ea notitia, quæ in affectum transit, & hanc gratiæ necessitatem, & propriam hominis ineptitudinem, quasi per experientiam sentit. Hic affectus proprium nihilum, quasi manu contrectans, est diffidentia sui, quem habens, valde dispositus est ad virtutem capeſſendam. Quia sicut Deus superbis resistit, elatoſque contemnit, ita humilium votis annuit, & in suo adiutorio confidentes iuuat. Fitque quoddam mirabile, vt homo suæ imbecillitatis nouione, non pusillanimitas ad id quod cupit, sed potens fiat. Nam & in rebus humanis oppositum euenit, vt propriæ impotentia cognitio hominem deprimat, & omnem eius conatum impediatur: at in rebus cælestibus hæc sancta depressio nos eleuat, & mira quadam ratione corroborat. Et qui sibi ipsi non fidit, hac diffidentia fit ad obtinendam virtutem potens & perfectione sublimis. Impleturque verbum Domini: Posui adiutorium in potente, & exaltaui electum de plebe mea. Nam adiutorium eius, hominem suæ imbecillitatis consciunt, potentem facit, & seipsum deicientem extollit. Seuponit Dominus adiutorium in potente, in eo scilicet, qui humilitate, & verissima suæ fragilitatis confessione fit potens, vt diuinum adiutorium recipiat, & electorum exaltationem participet. Superbus enim & arrogans, sibi ipsi confidens, quasi non est potens Dei auxilium recipere, quia se ipso plenus, non habet vbi dona cælestia recondat; nec dignus est iuari, qui superbia turgidus, putat se auxilio non indigere. Hæc itaque veritas, non in solo intellectu custodienda est, sed ad gustum & affectum diffundenda, quæ gustata faciat nos ad Dominum pro auxilio clamare, & proprium nihilum confiteri. Dicamusque: Manda Deus virtuti tuæ: confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis. Quia vires nostræ insufficientes sunt ad tantum opus, non iam dicam peragendum, verum & inchoandum: Manda ò Domine virtuti tuæ, id est, potentia tuæ & brachio tuo, vt hoc opus inchoet, & iube etiam eidem potentia tuæ, vt quod cœperis, & operatus fueris,

A ipsa confirmet. Sic splendor Domini Dei nostri super nos, qui ad bonum opus, & ad virtutem quaerendam, intellectum erudiat, & opera manuum nostrarum dirige super nos, dum voluntatem confortas, & opus manuum nostrarum dirige, dum potentiam exequentem, & in studiosa opera incumbentem adiuuas. Vel, vt vult Augustinus; splendor tuus Domine nos illustret, vt quid faciendum sit cognoscamus; & opera manuum nostrarum dirige super nos, vt non ea pro rerum terrenarum mercede faciamus: & opus manuum nostrarum dirige, vt scilicet omnia vnum sint opus, & in omnibus vnam tui dilectionem & amorem quaeramus. Hoc est enim opus Dei, vt credamus in eum, quem milit ille] ea nempe fide, quæ per dilectionem operatur.

B Et tunc à templo tuo in Ierusalem, nempe in Ecclesia sancta, tibi in gratiarum actionem] offerent] electi & [teges munera.] Iam vides quomodo veritas ad diffidentiam inuitet, quæ ita humanam industriam poscit, vt diuinam gratiam in hoc opere potiorum agnoscat, idcirco os ad loquendum aperit, affectum ad desiderandum & clamandum inflammat.

Aspiciamus ergo virtutes, vt dona Dei supra nos posita, quæ manus nostræ, nisi ab ipso euehamur, apprehendere & comparare non possunt. Aspiciamus eas, vt reconditam Christi doctrinam, quam nemo nisi illo docente & suggerente percipiet. Quid enim mihi ad veram virtutem prodeunt Philosophorum verba, qui aut sanctam virtutem tantum habuerunt, aut si veram, eam in genere vitæ moralis veram & satis exilem, non verò meritoriam, & ad felicitatem æternam conducibilem, comparant? Nam si propter mundanum honorem virtutibus studebant, vt multi eorum fecerunt, quis non statim intelligat, futiles & vmbrales fuisse eorum virtutes, & à veritate virtutis quàm alienissimas, quas præposteri finis malitia vitiabat: Si verò honestate virtutis illecti, virtutes propter honestatem in eis elucem quaerebant, sicut pauculos eorum fecisse coniectura est: quis etiam non videat, has virtutes, quas sine aliquo superno auxilio, actioni, quam eliciebant, commensurato, habere non poterant, in genere quidem moralis Philosophiæ veras fuisse, sed quia ad Deum non referebantur, nec per

D Christum & in Christo, qui principium est gratiæ & meriti, operabantur, nihil proficiunt ad vitam æternam promerendam adiuuasse? Ac proinde merito patres eas in omni euentu falsas virtutes & superbas appellant, quas non propriae vilitatis cognitio, & Dei gratia Christo subnixa proferebat, sed falsa quædam propriæ facultatis existimatio, & natura auxilij sibi dati ad operandum ignara procreabat. De his dictum est in Salomone: Labor stultorum affliget eos, qui nesciunt in urbem pergere. Quæ enim maior afflictio, & qui labor inutilior, quàm per totam vitam philosophicè viuere, & ad quandam vmbra virtutis conari, per istum verò laborem in urbem, id est, in cælestem patriam non peruenire? Ad quam illi profectò nunquam perueniunt, quia nunquam in atrium eius, nempe in Ecclesiam, per quam solam ad patriam patet accessus, ingressi sunt. Lege Platonem, inquit Hieronymus, eundem locum exponens: Aristotelis euolue veritas: Zenonem & Carneadem diligentius intrare: & probabis, verum esse quod dicitur: Labor stultorum affliget eos: veritatem illi quidem omnino studio quaerunt: sed quia non habuerunt ducem, & præuium itineris, & humanis sensibus rati

Psal. 89.
17.

Aug. ib.

Ioan. 6.

29.

Psal. 67.

30.

Cassian.
lib. 12. de
spiritu
superbia.
cap. 13.Psal. 88.
20.Psal. 67.
29.Ecc. 10.
15.

Hier. ib.

Psal. 72.
20.

Aug. 19.
de ciuit.
c. 25.

Bern. ser.
22. in
Cant.

Psal. 24.
17.

Psal. 30.
8.

Psal. 118.
61.

sunt se comprehendere posse sapientiam, ad ciuitatem minime peruenerunt. De qua in *Psalmo* dicitur: Domine in ciuitate tua imaginem ipsorum dissipabis.] *Hæc ille.* Audi etiam quid *Augustinus* de his virtutibus dicat, etiamsi honestas in illis queratur: Licet à quibusdam tunc vera & honesta putentur esse virtutes, cum ad seipsas referuntur, nec propter aliud expetuntur, etiam tunc inflata ac superba sunt, & ideo non virtutes, sed vitia iudicanda sunt. Sicut enim non est à carne, sed super carnem, quod carnem facit viuere: sic non est ab homine, sed super hominē, quod hominē facit beatè viuere.] Non ergo est vera virtus, quæ ad meritū proficit sine gratia Dei, nō est vera virtus sine Christi sequela, ad quā cum homo impotēs sit, debet ita seipsum ad itinera virtutū animare, vt nō in seipso, sed in Christo eum adiuuante confidat, sine cuius auxilio nec primum initium virtutis attinget: Quare *Bernardus* optimè huius mundi sapientes irridet, dicens: Quid vobis cum virtutibus, qui Dei virtutem, Christum, ignoratis? Vbinam, quælo, vera prudentia, nisi in Christi doctrina? Vnde vera iustitia, nisi de Christi misericordia? Vbi vera temperantia, nisi in Christi vita? Vbi vera fortitudo, nisi in Christi passione? Soli ergo, qui eius doctrina imbuti sunt, prudentes dicendi sunt: soli iusti, qui de eius misericordia veniam peccatorum consequuti sunt: soli temperantes, qui eius patientiæ documenta fortiter in aduersis tenent. In casum proinde quæ laborat in acquisitione virtutum, si aliunde sperandas putat, quàm à Domino virtutum, cuius doctrina, seminarium prudentiæ; cuius misericordia, opus iustitiæ; cuius vita, speculum temperantiæ; cuius mors, insigne est fortitudinis.] *Hæc ille.*

Hic itaque sit primus conatus voluntatis, quo pro virtute laborat, magnam de se ipsa diffidentiam concipere, & in Domino certissimam spem acquiritendæ virtutis & boni exitus, constituere. Cognoscat homo, se mille impedimentis esse cinctum, mille funibus & catenis compeditum, quominus possit iter virtutis arripere. Annon impedimenta sunt, corporis necessitates, quæ magnam partem temporis sibi vendicant, & dum homo ad cœlestia mente pergit, in terram redire, immò luto immergi compellunt? Ita sanè: vnde *Dauid* clamat ad Dominum: Tribulationes cordis mei multiplicatæ sunt: de necessitatibus meis erue me.] Et vt ostendat hæc necessitatum impedimenta à Domino solo posse tolli, alio loco ei hoc opus ascribit: Quoniam respexisti, inquit, humilitatem meam, saluasti de necessitatibus animam meam.] An non sunt impedimenta, passionibus, quæ nos vel nolentes ad sensibilia trahunt, & multis quotidie imperfectionibus & peccatis inficiunt? Solus hoc dubitabit, qui filius Adæ non est, qui passiones non habet, qui sibi fomitem & proclitatem ad malum dominari non sentit. Si autem nullus est homo, sicut nullus est, qui primum illum hominem, Deo rebellem, genitorem non habeat, nullus etiam erit, qui in se ipso hanc difficultatem conservandæ animæ puritatis non aduertat. Isti sunt funes, istæ catenæ, de quibus sanctus quoque *Propheta* conquerebatur: Nam funes, inquit, peccatorum circumplexi sunt me: & legem tuam non sum oblitus.] Si enim funium nomine non tam insidias ab iniquis paratas, quàm propensiones ad malum, ex primis illis peccatoribus, scilicet ex protoparentibus relictas, intelligamus, quis ambigat, magnam laudem esse, Deique beneficio partam, legem Dei non obliuiscimur, quem tales funes & catenæ constringunt? Quoties nos legem diuinam præteriuimus, dum his

A I funibus ad malum trahebamur: Quoties dum conabamur dissolui, reperiebamus nos indissolubilibi nodo ligatos, & maiori difficultate constrictos? De his vinculis videtur loquutus *Ambrosius*, cum ait: Isti sunt funes, quibus trahuntur peccata, vt fune longo, & vt loro iugi vitulæ iniquitatis. Vitula enim indomita plus se iactat, & exultat, cum tenetur, nec acquiescit imperio, nec stringitur vinculo, sed magis, cum loro retrahitur, exasperatur. Itaque nec coacta se subiicit: nec tamen libera vinculorum est. Sicut ergo trahit vitula lorum iugi, quæ etsi non tenetur è proximo, tenetur tamen, nec se explicat, & absoluit: ita trahit vnus quisque peccator indomitis moribus iniquitates, qui putat se liberum, quia non est iugo subditus, subiectusque iudicio, & nescit quod non sit exutus, sed magis, vt illa vitula, & ipse se implicat suorum nexibus peccatorum. Hi sunt ergo funes delictorum nostrorum, quibus inuolumur, & ligamur, quemadmodum sunt & vincula delictorum. Et ideo Saluator, qui habet in potestate peccatorum dimittere, dicit iis qui sunt in vinculis: Exite. Vtinam & mihi dicat: Exi de vinculis tuis, exi de nexibus peccatorum tuorum, solæ funes erroris tui, quibus circumdatus & ligatus es.] *Hæc ille.* Opus est ergo Dei, quod ab affectibus expediatur, & os virtutibus moderemur. Sæpe enim volui humilitatem, exempli gratia, se ceteri, & in superbiam incidi: sæpe desideravi, & in mediis desideris, nescio quomodo, oppositum eius quod optaueram, feci: sæpe proposui, & apud me statui, me ipsum conculcare, & mundi gloriam contemnere, & quasi nihil statuerim, me super capita aliorum posui, & post auram popularem cucurri. Tam ambulabam humilitatis vias, & statim sediali quodam currebam, & dum minus sperandum esset, luto me ambitionis immergi: dum leuabar, allisus sum, dum ascendebam, corruui, & cum me magis mundare volebam, magis fœdus apparui. Post multos à conuersione mea annos nihil profeci, & laborem meum fructu vacuum vidi, & aliquid vel paruum augmentum virtutis concupitæ non sensi. Infelix ergo homo, quando tandem meum nihilum videbo? quando meam fragilitatem agnoscam? quando de me ipso diffidam? Tu ergo Domine, sis spes mea, tu fiducia mea, vt tandem per te consequar, quod in me confidens, & baculo arundineo innitens, obtinere non potui.

Quintum instrumentum, ingens desiderium Virtutis.

CAPVT II.

S I in assequendis virtutibus ita de nobis diffideremus, vt in nullo confideremus, extingueretur virtutis desiderium, quia impossibilis iudicaretur eius adeptio, & nemo rem desiderat, quam sibi inaccessible iudicat. Sed quoniam quo verius de nostris viribus desperamus, eo perfectius de Domini benignitate confidimus: hinc prouenit, vt humilis hæc & sancta diffidentia, desiderium virtutis accendat, & non desiderium ipsius, sed omnem torporem, & omnem desperationem extinguat. Post diffidentiam ergo, qua vir iustus de sua fragilitate desperat, magnum quoddam virtutis, quam quærit, desiderium comparare studeat, quod eum, & ad superandas difficultates, in virtutis itinere reperas, reddat alacrem, & ad eam accipiendam capacem. Desideria enim nos capaces virtutis efficere, & ad eam obtinendam disponere, manifestum est, cum

dicat

*Amb. ad
eundem
Psal. ser.
8.*